

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I. ПРАВНИ ОСНОВ

Правни основ за доношење Акционог плана за период 2022-2023. године за спровођење Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године садржан је у одредби члана 38. став 1. Закона о планском систему Републике Србије („Службени гласник РС”, број 30/18), којим је прописано да документ јавних политика на републичком нивоу усваја Влада, осим ако је другачије прописано посебним законом. Осим тога, правни основ је садржан и у члану 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 74/12 – исправка УС, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон), којим је прописано да Влада којој је престао мандат може вршити само текуће послове и не може предлагати Народној скупштини законе и друге опште акте нити доносити прописе, изузев ако је њихово доношење везано за законски рок или то налажу потребе државе, интереси одбране или природна, привредна или техничка несрећа.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Влада је усвојила Стратегију превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године на седници одржаној 20. јануара 2022. године („Службени гласник РС”, број 12/22), која је предвидела усвајање пратећег двогодишњег акционог плана. Имајући у виду да то налажу потребе државе, стекли су се услови за примену одредби члана 17. став 1. Закона о Влади („Службени гласник РС”, бр. 55/05, 71/05 – исправка, 101/07, 65/08, 16/11, 68/12 – УС, 72/12, 74/12 – исправка УС, 7/14 – УС, 44/14 и 30/18 – др. закон). Усвајање овог акционог плана предвиђено је Акционим планом за спровођење Програма Владе 2020-2022 у оквиру приоритетног циља 4.2 – Заштита основних људских права и унапређење популационе политике.

III. ОБЈАШЊЕЊЕ ПОЈЕДИНАЧНИХ ДЕЛОВА

Акциони план за период 2022-2023. године за спровођење Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године садржи следеће делове:

- 1) Увод, у коме су наведени општи подаци и сврха доношења овог документа јавне политике;
- 2) Методологију израде предметног акционог плана, са истакнутим подацима о оствареној сарадњи са органима јавне власти, организацијама цивилног друштва и стручњацима на пољу антидискриминације и људских права;

3) Остваривање општег и посебних циљева спровођењем мера, где је дат преглед општег циља, посебних циљева и мера утврђених Стратегијом, и то:

Општи циљ: Изједначене могућности за припаднике група које су у ризику од дискриминације да на равноправној основи са другима уживају сва људска права и слободе, као и унапређење ефикасности система превенције и заштите од дискриминације у свим областима и на свим нивоима;

Посебан циљ 1: Усклађено национално законодавство са међународним антидискриминационим стандардима и праксом;

Мера 1.1: Усклађен антидискриминациони правни оквир са међународним антидискриминационим стандардима и праксом;

Мера 1.2: Усклађени секторски закони и подзаконски акти са антидискриминационим правним оквиром;

Посебан циљ 2: Системски уведена антидискриминациона перспектива у креирање, спровођење и праћење јавних политика;

Мера 2.1: Укључена антидискриминациона перспектива у све јавне политике;

Мера 2.2: Унапређено прикупљање, евидентирање и доступност података разврстаних по личним својствима припадника група које су у ризику од дискриминације (пол, старосно доба, национална припадност, инвалидитет и сл.);

Мера 2.3: Унапређени механизми сарадње са организацијама цивилног друштва које се баве промоцијом и заштитом права група које су у ризику од дискриминације;

Посебан циљ 3: Унапређена равноправност и већа друштвена укљученост припадника и припадница група које су у повећаном ризику од дискриминације;

Мера 3.1: Смањени стереотипи и предрасуде према припадницима и припадницама група које су у ризику од дискриминације и промовисана позитивна слика у јавности о овим групама, чиме је извршен утицај на промену друштвених схватања и вредности;

Мера 3.2: Повећана заступљеност припадника и припадница група које су у ризику од дискриминације у областима у којима они нису заступљени у довољној мери;

Мера 3.3: Унапређена социјална инклузија припадника и припадница група које су у ризику од дискриминације;

Посебан циљ 4: Унапређен систем превенције и заштите од дискриминације;

Мера 4.1: Унапређени судски механизми заштите од дискриминације;

Мера 4.2: Ојачан капацитет Повереника за заштиту равноправности и повећана видљивост институције;

Мера 4.3: Унапређени други механизми за превенцију и заштиту од дискриминације;

Мера 4.4: Унапређен механизам за сузбијање и спречавање говора мржње;

Мера 4.5: Изграђени капацитети и унапређено знање и вештине у области равноправности и недискриминације.

4) Процену финансијских средстава неопходних за спровођење Акционог плана;

5) Табелу Акционог плана, која садржи преглед институција одговорних за координацију и извештавање, односно носиоце мера и активности, рокове реализације, показатеље са изворима провере за циљеве и мере као и изворе финансирања;

6) Скраћенице;

7) Завршни део – садржи информацију о томе да се овај документ јавне политике објављује на интернет страници Владе, Порталу „еКонсултације”, интернет страници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, као и у Службеном гласнику Републике Србије.

Консултације и учешће јавности: У процесу јавних консултација, спроведених од 11. до 21. априла 2022. године, радна верзија Полазних основа за израду текста Предлога акционог плана за период 2022-2023. године за спровођење Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године стављен је на увид јавности на интернет страници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, као и на порталу еКонсултације. Уз то, објављен је позив за учешће у консултацијама свим заинтересованим странама, као и образац за достављање писаних коментара на приложени текст Предлога стратегије. Том приликом, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог позвало је на онлајн консултације представнике свих органа јавне власти у Републици Србији, заинтересоване грађане и грађанке, привредна друштва и социјалне партнере, организације цивилног друштва, представнике академске заједнице и друге заинтересоване субјекте. Позив да узму учешће у јавним консултацијама, поред тога што је упућен члановима Посебне радне групе за израду Предлога стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године, са Предлогом акционог плана за спровођење наведене стратегије, упућен је и електронском поштом на више од 500 адреса јединица локалне самоуправе, које се налазе објављене на списку Министарства државне управе и локалне самоуправе, као и интернет презентација самих јединица локалне самоуправе, и на више од 40 адреса релевантних организација цивилног друштва које се баве превенцијом дискриминације и заштитом припадника група у повећаном ризику од дискриминације, а које се налазе на списку Тима уједињених нација за људска права у Републици Србији, који у својству партнера подржава рад на изради Предлога акционог плана. У консултативном процесу коришћен је метод прикупљања писаних коментара, при чему су заинтересоване стране имале прилику да на текст радне верзије Предлога акционог плана дају општи коментар, као и да у појединостима предложе додавање или измену текста Предлога стратегије. Све примедбе и сугестије за које се у процесу евалуације утврдило да су у складу са правним поретком Републике Србије и да доприносе унапређењу антидискриминационих политика, уграђени су у текст Полазних основа и на тај начин израђен је текст радне верзије Предлога акционог плана. Информације о резултатима спроведених јавних консултација, у виду Извештаја о спроведеним јавним консултацијама и пратеће Евалуационе листе, у којој су приказане све појединачне примедбе и предлози заинтересованих страна, као и резултат евалуације Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог као надлежног предлагача, у сарадњи са експертским тимом, доступна је на интернет страници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, на адреси: <https://www.minlmpdd.gov.rs/javne-konsultacije.php>, као и на сајту еКонсултације, на адреси: <https://ekonsultacije.gov.rs/topicOfDiscussionPage/57/1>.

Након тога, у периоду од 10. до 29. јуна 2022. године, Министарство за људска и мањинска права и друштвени дијалог започело је Јавну расправу о Предлогу акционог плана за период 2022–2023. године за спровођење Стратегије превенције и заштите од дискриминације за период од 2022. до 2030. године на својој интернет страници, као и на порталу еКонсултације. Уз то, објављен је позив за учешће свим заинтересованим странама, као и образац за достављање писаних коментара на приложени текст радне верзије Предлога акционог плана. Том приликом, МЉМПДД позвало је на онлајн Јавну расправу представнике свих органа јавне власти у Републици Србији, заинтересоване грађане и грађанке, привредна друштва и социјалне партнере, организације цивилног друштва, представнике академске заједнице и друге заинтересоване субјекте. Сви заинтересовани субјекти били су у могућности да своје сугестије и коментаре доставе путем портала еКонсултације или на електронску адресу: antidiskriminacija.rodna@minljmpdd.gov.rs. У процесу Јавне расправе коришћен је метод прикупљања писаних коментара, при чему су заинтересоване стране имале прилику да на текст радне верзије Предлога акционог плана дају општи коментар, као и да у појединостима предложе додавање или измену текста Предлога акционог плана. Извештај о спроведеним јавним консултацијама доступан је на интернет страници Министарства за људска и мањинска права и друштвени дијалог, на адреси: <https://www.minljmpdd.gov.rs/javne-konsultacije.php>, као и на сајту еКонсултације, на адреси: <https://ekonsultacije.gov.rs/topicOfDiscussionPage/57/1>.

IV. ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ АКЦИОНОГ ПЛАНА

Процена финансијских средстава неопходних за реализацију посебних циљева, мера и активности обављена је у сарадњи са Министарством финансија, на основу достављених Образаца процене финансијских ефеката свих носилаца активности који су препознати у Акционом плану. Процена неопходних средстава вршена је по изворима средстава, најпре из буџета Републике Србије, као и извора из донаторских средстава с тим да ће се у наредном периоду ближе дефинисати оквир потребних средстава или апликација према одређеним донаторима, посебно у ситуацијама када је за аплицирање у погледу донаторских средстава претходно потребно израдити одређена истраживања, односно појединачне анализе или прикупљање других релевантних података за мере из овог акционог плана. Средства за предметни акциони план обезбеђена су Законом о буџету Републике Србије за 2022. годину („Службени гласник РС”, број 110/21) у оквиру раздела надлежних министарстава или других државних органа, који су носиоци појединачних активности. У случају активности наведених у оквиру програма који се реализују кроз средства буџета у оквиру предвиђених лимита, ради се о редовном раду државних службеника и намештеника у оквиру својих прописаних активности, било да се ради о њиховом учешћу у радним групама или о појединачном раду на праћењу спровођења

прописа или изради одређених анализа, извештаја, прикупљању података и слично и не захтевају посебно буџетирање. Сва средства планирана за реализацију активности у акционом плану за 2022. и 2023. годину планирана су у оквиру буџета надлежних министарстава, буџетских корисника, у буџету Републике Србије, као и у буџетима Аутономне покрајине Војводина и јединица локалних самоуправа.

Укупна средства за реализацију Акционог плана у односу на базну 2021. годину процењена су на 52.326.230,00 РСД. Од укупно процењених средстава у оквиру лимита расхода и издатака исказаних у Закону о буџету Републике Србије за 2022. годину обезбеђено је 5.681.750,00 РСД, док је из средстава међународне развојне помоћи обезбеђено 1.770.000,00 РСД. За реализацију планираних активности у току 2022. године из међународних развојних средстава условно је обезбеђено 2.916.560,00 РСД и извршење тих активности ће бити могуће у складу са обезбеђеним средствима.

Од укупно процењених средстава за реализацију активности планираних за 2023. годину, 13.474.000,00 РСД је условно обезбеђено у оквиру лимита расхода и издатака планираних за 2023. годину и њихово планирање ће бити извршено у току редовне буџетске процедуре у складу са билансним могућностима и лимитима расхода и издатака који ће бити утврђени за 2023. годину. Од укупно процењених средстава потребних за реализацију активности у току 2023. године, 6.655.000,00 РСД је обезбеђено из средстава међународне развојне помоћи. Процењена додатна међународна развојна средства за 2023. годину у износу од 21.828.920,00 РСД, су условно обезбеђена, те ће извршење активности планираних у 2023. години као и планирање потребних средстава бити извршено у складу са расположивим међународним развојним средствима. За спровођење активности за које нису обезбеђена средства, извори средстава ће се утврдити у току спровођења Акционог плана и њихово извршење ће бити могуће у складу са обезбеђеним средствима. Спровођење мера предвиђених Акционим планом неће имати утицаја на међународне финансијске обавезе државе, из разлога што никакво задуживање није планирано.

Утврђивање трошкова Акционог плана рађено је у складу са Приручником за утврђивање трошкова јавних политика и прописа, као и Методологијом обрачуна стандардних трошкова за израду планских докумената. Методолошки, процена трошкова базира се на обрачуну додатних, директних и варијабилних трошкова нових или увећаног обима постојећих активности, неопходних за реализацију планираних мера у оквиру Акционог плана и достизања посебних циљева Стратегије.

Процена финансијских средстава неопходних за реализацију посебних циљева, мера и активности обављена је у сарадњи са Министарством финансија, на основу достављених Образаца процене финансијских ефеката свих носилаца активности који су препознати у Акционом плану.